

ΤΟ «ΜΠΙΓΚ ΜΠΑΝΓΚ» ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΛΑΛΙΩΤΗ

Νέα μεταπολίτευση και

Οι επισημάνσεις του Κώστα Λαλιώτη, στο τρίτο αυτό μέρος του «μπιγκ μπανγκ» άρθρου του, που άρχισε να δημοσιεύεται από την Κυριακή και κάνει μεγάλη αίσθηση, για τη διεξοδικότητα, την καυστικότητα και την ωμή ειλικρίνειά του, φθάνουν ειδικότερα στην πολιτική κατάσταση της Ελλάδας. Οπου διαπιστώνει μια μελαγχολική δημοκρατία και μια πολιτική απώθητική, μια σοβούσα κρίση της πολιτικής και των πολιτικών, μια κρίση και αναξιοπιστία των θεσμών. Διαπιστώνει ακόμη μια κοινωνία μπλοκαρισμένη με συνεχιζακή συγκρότηση που διαπλέκεται με την επίσης συνεχιζακή δομή του κράτους και των κομμάτων. Το μέλος του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ προτείνει οριστική υπέρβαση του πολιτικού αυτού «μιασώλειου», υπέρβαση του μεταπολιτευτικού κύκλου και εξασφάλιση όρων για μια νέα μεταπολίτευση στη χώρα. Οπου όλοι, κυρίως οι πολιτικοί και τα κόμματα, οι εξουσίες και η κοινωνία, οι πολίτες και οι εκπρόσωποί τους, θα αυτομεταρρυθμιστούν και θα προχωρήσουν με όραμα, με αντάση, με νέες ελπίδες, στο κοντινό 2000, στο νέο αιώνα και σε καλύτερο μέλλον. Πολιτικά θεωρεί ότι αυτή η μεταρρυθμιστική προσπάθεια δεν μπορεί να αναληφθεί ούτε από τη Ν.Δ., «μια πολύχρωμη κουρελού που καταρρέει», με όποιες εκδοχές της, ούτε από το ΚΚΕ ούτε από το Συνασπισμό. Βλέπει δυνατό και αναγκαίο να συμβεί αυτό με κορμό και κινητήρια δύναμη μόνο το ΠΑΣΟΚ, στο πλαίσιο ενός νέου χώρου πολιτικού Κέντρου, που θα συσπειρώσει. Επισμαίνει όμως την ανάγκη να αυτομεταρρυθμιστεί προηγουμένως το ίδιο το ΠΑΣΟΚ, τόσο πολύ ώστε να φθάσει μέχρι την επανίδρυσή του. Και καλεί τον Ανδρέα Παπανδρέου να συνδέσει το όνομά του και την, κατά τον Λαλιώτη, βεβαία επερχόμενη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ με τη νέα μεταπολίτευση και όχι απλά με μια ακόμη διακυβέρνηση.

Η «μελαγχολική» μας δημοκρατία

Η Ελλάδα δεν μπορεί να αποτελέσει μια ουδέτερη νηίδα, μια εξαίρεση. Ισχύουν όλα αυτά που περιέγραφα κάπως παραστατικά για τις χώρες της Ευρώπης ή για την Αμερική. Απλώς η χώρα μας έχει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα. Αντιμετωπίζει όλες τις χαίνουσες «πληγές» της πολιτικής και της δημοκρατίας με μια χρονική υστέρηση. Η διαφορά φάσης οφείλεται τόσο στην έλλειψη αποκορυφωμένων κοινωνικών δυνάμεων με σαφή πολιτική συνείδηση και ιδεολογικό προσανατολισμό όσο και στην ιδιαιτερότητα της ιστορικής μας διαδρομής.

Παρ' όλα αυτά εδώ και πολλά χρόνια, μετά τη βαθμιαία εξάλειψη της μετεμφυλιακής ψύχωσης και της μεταπολιτευτικής υπεραπλούστευσης, είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς τη σοβούσα φθορά της πολιτικής και των πολιτικών, τη σοβούσα κρίση και την αναξιοπιστία των θεσμών.

Εδώ και αρκετά χρόνια έχουν πολλαπλασιαστεί τα σημάδια που παραπέμπουν στη μεταβατικότητα, την αμορφία και τη ρευστότητα μιας κοινωνίας μας χωρίς μνήμη, χωρίς αρχές και αξίες ζωής, χωρίς αίσθηση των μελλουσμένων. Σε μια κρίσιμη και οριακή εποχή η χώρα μας διακατέχεται από το «σύνδρομο του Τιτανικού», από τη ματαιοδοξία ορισμένων να διεκδικούν την πρώτη θέση στο βυθιζόμενο σκάφος και από την ελαφρότητα των άλλων να χοροπηδούν και να διασκεδάζουν αμέριμνοι στο κατάστρωμα. Η συνολική κατάσταση μπορεί να αποδοθεί επιγραμματικά ως εξής: Ζούμε σε μια χώρα όπου έχουμε Δεξιά χωρίς δεξιούς, σοσιαλιστές χωρίς σοσιαλισμό, Αριστερά χωρίς Αριστερά, φεμινίστριες χωρίς φεμινισμό, Οικολόγους με περιβαλλοντική υποβάθμιση και οικολογική κατάρρευση, Δημοκρατία χωρίς δημοκρατική στάση, φιλία και ανέξοδη εθνική έξαρση χωρίς πατριώτες με απύπνιση, με συνείδηση, με αγωνιστικότητα κ.λπ.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα είναι εύκολο να φθιρόνται και να διαφθείρονται τα πάντα. Είναι εύκολο να ευτελίζονται τα πάντα και να εξευτελιζονται οι πάντες. Η σοβούσα για χρόνια κρίση έχει πια αρχίσει να εκδηλώνεται, να μορφοποιείται, να εκφράζεται. Δεν κρύβεται πια η αποτροπή των πολιτών και κυρίως των νέων προς την πολιτική και τους πολιτικούς. Δεν κρύβεται πια μια σαφής έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών και κυρίως των νέων προς όλα τα συλλογικά σχήματα, είτε αυτά είναι κόμματα, νεολαίες, παρατάξεις, είτε είναι κοινωνικοί φορείς, συνδικάτα, σύλλογοι, επιμελητήρια, όμιλοι κ.λπ. Το Κοινοβούλιο και οι θεσμοί της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας χάνουν το κύρος, το σεβασμό, την αξιοπιστία τους. Όλες αυτές οι επισημάνσεις απο-

ΤΟ 3ο ΑΡΘΡΟ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ

τελούν μαρτυρίες, που κάθε μέρα συσσωρεύουν και μαύρα σύννεφα. Ισως να μην απέχουμε πολύ από την αποφορά τη δυσπιστία του, την αμφισβήτηση του και την αλλογία του σε έναν ορισμένο «τύπο πολιτικής». Είναι επίσης κοινό μυστικό ότι η κοινωνία μας είναι μπλοκαρισμένη και πολλές φορές παράλογη γιατί η συνεχιζακή της συγκρότηση διαπλέκεται ή και ανατροφοδοτείται με τη συνεχιζακή δομή του κράτους και με τη συνεχιζακή συγκρότηση των κομμάτων. Στην Ελλάδα τα κόμματα όπως και τα άλλα συλλογικά σχήματα (π.χ. συνδικάτα, ενώσεις κ.λπ.) αναφέρονται σε κοινωνίες κλειστές, συγκεντρωτικές και ολιγοφωνικές.

Αυτή η κληρονομιά και αυτή η πραγματικότητα είναι δύσκολο να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης κοινωνίας που είναι ανοικτή, ελεύθερη και πλουραλιστική και απειρώς πιο σύνθετη και πολύπλοκη. Στη χώρα μας ύστερα από πολλές 10ετίες, στη 10ετία του '80 άρχισαν να διαφοροποιούνται ορισμένες παλιές ισορροπίες ανάμεσα στο κράτος και την κοινωνία, την πολιτική και τον πολίτη. Σταδιακά άρχισε να απαγκιστρώνεται η κοινωνία από το κράτος και ο πολίτης από την πολιτική. Αργόσυρτα στην αρχή και με μεγαλύτερη ταχύτητα μετά, η κοινωνία άρχισε να ξεφεύγει από την παντοκρατορία του κράτους και να χειραφετείται από την κηδεμονία του.

Επίσης, η δημοκρατία άρχισε να αποσυνδέεται από τα σφιχτά δεσμά των κομμάτων. Οι πελατειακές σχέσεις και τα εξαρτημένα παραδοσιακά ανακλαστικά έχουν μπει σε δοκιμασία και βαθμιαία απονοούν. Αναδεικνύονται στο προσκήνιο δυνάμεις με αυτοπροσδιορισμό, με έκφραση με εκτόπιση, οι οποίες διαμορφώνουν τις πρώτες ζωντανές εστίες κατά της ΚΟΜΜΑΤΟΚΡΑΤΙΑΣ. Αργά αλλά σταθερά τα ΜΜΕ έκαναν αισθητή την αυτόνομη παρουσία τους και άρχισε να διαπλέκεται ο ιστός ΜΕΔΙΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Τι θέλει το «ρεύμα»

Αυτό το ρεύμα έχει πολλαπλές εκφράσεις και βρίσκεται «εντός, εκτός και επί τα αυτά». Όσοι είναι εντός των κομμάτων έχουν μια κριτική άποψη και θέση. Όσοι είναι εκτός, είτε αναμένουν ένα σινιάλο για να επιστρέψουν είτε έχουν περάσει σε μια συνολική άρνηση. Αυτό το ρεύμα σε κάθε κοινωνιολογική έρευνα, σε κάθε δημοσκοπήση, σε κάθε εκδήλωση, σε κάθε ευκαιρία δηλώνει την έντονη παρουσία του, είτε με λόγο και την προτίμησή του στο «Άλλο» είτε με την αδιαφορία, τη σιωπή και την αποχή του. Αυτό το ρεύμα καταδεικνύει μια σταθερή και διαμορφωμένη πια ώριμη και σύνθετη σκέψη των πολιτών, μια απαιτητική νέα συνείδηση των πολιτών.

Οι πολίτες αυτοί έχουν αίσθηση της δύναμής τους και θα είναι όλο και πιο φειδωλοί στο να δίνουν «εν λευκώ» τη συγκατάθεσή τους, την ψήφο τους και κυρίως την ψυχή τους.

Έχουν τη γνώμη ότι η πολιτική, οι ιδέες, τα προγράμματα αποτελούν εύλογες υποσχέσεις, δεν έχουν καμία γνησιότητα, είναι «στημένα» παιχνίδια. Έχουν τη γνώμη ότι τα κόμματα είναι μια υπόθεση χαμένων ελπίδων, χαμένων οραμάτων, χαμένων ευαισθησιών.

Γι' αυτούς η πολιτική είναι πια μια χίμαιρα και μια περιπέτεια. Γι' αυτούς τους λόγους η πολιτική δεν έχει καμιά φλόγα, καμιά λάμψη, καμιά μαγεία, κανένα ενδιαφέρον. Αντιθέτως πιστεύουν ότι είναι ένα μισοσβησμένο κάρβουνο, που σιγά σιγά αργοσβήνει και γίνεται στάχτη.

Όλοι αυτοί οι πολίτες και κυρίως οι νέοι θέτουν θεμελιακά ερωτήματα για το αν και γιατί η πολιτική είναι μέσον για μια καλύτερη και δίκαιη κοινωνία ή απλώς αυτοσκοπός ορισμένων εκπροσώπων της. Ερωτούν για το αν η πολιτική είναι αυτόνομη, αυτεξούσια και ηθική δύναμη ή είναι μια δύναμη «βρώμικη», υποθηκευμένη και υποταγμένη σε άλλα αδιαφανή συμφέροντα. Εκφράζουν τις αμφιβολίες τους εάν οι πολιτικοί ασκούν επάγγελμα ή λειτουργία. Αν οι πολιτι-

κοί είναι άνθρωποι που μπορούν να αντισταθούν είτε στην τελετουργία και την τυπολατρία της εξουσίας είτε στους πειρασμούς της κοσμικότητας, της άκοπης κοινωνικής ανέλιξης, των εύκολων επιλογών και του χρήματος.

Όλοι αυτοί οι πολίτες ίσως θέλουν να διατηρήσουν την ελευθερία, την αξιοπρέπεια, τη λογική και την αυτόνομη σκέψη τους. Ίσως αναζητούν νέους ζωτικούς χώρους για να σκεφτούν και να παρέμβουν, για να επιτύχουν και να δημιουργήσουν. Ίσως ψάχνουν να πιστέψουν και να ελπίζουν, χωρίς να διακινδυνεύσουν να προδοθούν και να απογοητευτούν, για πρώτη ή για μια άλλη ακόμη φορά, από ιδέες και προγράμματα, από κόμματα και ανθρώπους.

Οι άνθρωποι αυτοί δεν είναι αναχωρητές, αρνητές και μηδενιστές. Αντιθέτως, είναι ανοιχτοί και πρόθυμοι να συγκινηθούν και να εμπνευστούν, να πεισθούν και να συμμετέχουν. Το ερώτημα είναι από ποιους, πότε, πώς και με ποιον γεγνημένο λόγο. Αυτό το στοιχείο δεν αφορά μόνο τα κόμματα αλλά ολόκληρη την κοινωνία μας.

Πρόσφατα ο καθηγητής κ. Δημήτρης Τσάτσος, αναλύοντας τις παραβιάσεις των Ελληνικού Συντάγματος, είχε διατυπώσει ένα συμπέρασμα με βαρύνουσα σημασία. Είχε πει ότι «**δημοκρατία στις χώρες - πάντως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας - δεν κινδυνεύει πια από τα τανκς. Κινδυνεύει πλέον από την εσωτερική της φθορά**». Αυτή η φθορά δεν αφορά μόνο την πολιτική και τα κόμματα. Ελλοχεύει παντού. Κανείς δεν βρίσκεται στο απυρόβλητο, πάντα «κρίνονται και οι κρίνοντες». Αρκετές έγκυρες έρευνες έχουν δείξει ότι η κρίση αναξιοπιστίας και η έλλειψη εμπιστοσύνης απλώνεται παντού με διάφορες διαβαθμίσεις. Αγκαλιάζει τη Δικαιοσύνη και τα ΜΜΕ, το Κοινοβούλιο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα Επιμελητήρια, το ΣΕΒ και τη ΓΣΕΕ, την Εκκλησία και τους επιστημονικούς φορείς κ.ά. Στη 10ετία του 1990, στη «μετα-κρατική» κοινωνία όλα εξηγούνται, τόσο για το σεβασμό και την εκτίμηση όσο και για τη δυσπιστία και την απόρριψη των θεσμών από τους πολίτες.

Η δημοκρατία μας για να ζήσει και να μεγαλουργήσει **θέλει οξυγόνο και νέο αίμα**. Αλλιώς καθημερινά θα συρρικνώνεται και θα αφυδατώνεται. Καθημερινά θα γίνεται μίση, γκρίζα και «μελαγχολική». Θέλει το φιλό της ζωής.

Για μια νέα μεταπολίτευση

Αποτελεί κοινή διαπίστωση πια ότι ο κύκλος της μεταπολίτευσης του 1974 έχει προ πολλού ολοκληρωθεί και έχει τελειώσει. Μαζί του έχουν εξαντληθεί τα δεδομένα, οι ισορροπίες, οι λόγοι και τα σύμβολα αυτού του κύκλου. Μαζί τους έχει εξαντληθεί και η προωθητική δύναμη των θεσμών του. Σήμερα απλώς επιβιώνουν από την αδράνεια του συστήματος όπως και σε άλλες χώρες.

Ένας νέος ιστορικός κύκλος ανοίγεται μπροστά μας και προσδιορίζεται από νέες ανάγκες και προκλήσεις από διαφορετικά δεδομένα, από μια ρευστή και απειλητική περιρρέουσα ατμόσφαιρα. Η κοινωνία μας, ο ελληνικός λαός, οι Έλληνες πολίτες δεν είναι πια οι ίδιοι. Δυστυχώς η πολιτική, αντί να προηγείται δίνει μάχες οπισθοφυλακής.

Θα επιμείνω πολύ σ' αυτή τη βασική θέση. Χρειάζεται μια συνολική υπέρβαση του μεταπολιτευτικού κύκλου. Ήταν και είναι καιρός να αποκορυφωθούν τα δεδομένα, οι θεσμοί, οι μεγάλες επιλογές και οι προοπτικές μιας νέας μεταπολίτευσης, με ορατό χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον τις δυο επόμενες 10ετίες.

Η Ελλάδα και ο Ελληνισμός έχουν ζωτική ανάγκη από μια ανάταση, από μια **συντεταγμένη πορεία εξόδου** από την κρίση. Δεν έχει ανάγκη από μια καθήλωση με διαρκή ανακύκλωση στις ξέπνοες και ξεπερασμένες ισορροπίες της μεταπολίτευσης του 1974.

Έχουμε υποχρέωση όλοι εμείς οι «Νεοέλληνες» να συμπιληθούμε όχι μόνο με τον εαυτό μας αλλά και με τους άλλους. Να πιστέψουμε στις δυνάμεις και στις δυνατότητές μας. Να σκεφτούμε και να αγαπήσουμε πραγματικά και χωρίς πλέγματα τον τόπο μας. Να σφρηλατήσουμε την ταυτότητα και τη συνείδησή μας και να σχεδιάσουμε την Ελλάδα του παρόντος και του μέλλοντος.

Είναι σκόπιμο και αναγκαίο να σκεφτούμε το συναρπαστικό ταξίδι της Ελλάδας και του Ελληνισμού μέσα στο χώρο, το χρόνο και τον περιγύρο μας.

Μέσα στις επόμενες 2-3 10ετίες, οι Έλληνες θα είμαστε και πάλι ένα μαγικός αριθμός, 10 εκατομμύρια ψυχές. Οφείλουμε όμως να σκεφτούμε τη χωροταξική διάταξή τους. Να σκεφτούμε **πού θα ζουν, πώς θα ζουν, τι θα παράγουν και τι θα καταναλώνουν**. Ποιο θα είναι το μοντέλο της κοινωνικής και της οικονομικής μας οργάνωσης. Ποιος θα είναι ο συνθήκης της ζωής μας. Ποιοι θα είναι οι φυσικοί πόροι της ζωής μας και ποια θα είναι η ισορροπία των οικοσυστημάτων μας. Ποιος θα είναι οι σχέσεις και ποια η συνύπαρξή μας με τους γείτονες.

Υποθέτω ότι όλοι μας γνωρίζουμε ότι η Ελλάδα δεν είναι Βέλγιο και Ολλανδία. Μήπως και γι' αυτό οφείλουμε να σκεφτούμε, μέσα σε αντίξοες και δύσκολες συνθήκες, σε υπαρκτές και κλιμακούμενες απειλές, ποιος θα είναι ο ζωτικός μας χώρος, τα όρια και τα σύνορά μας και ποια η δημιουργική συμβολή μας στο οικουμενικό γίγνεσθαι. Οφείλουμε να σκεφτούμε ποια θα είναι η συνοχή της χώρας και της κοινωνίας μας. Ποιες θα είναι οι σχέσεις και αντιθέσεις, οι ανισότητες, οι δεσμοί και η αλληλεγγύη ανάμεσα στις 13 περιφέρειες. Ποιο θα είναι το παραμεθόριο τόξο και ποιος ο πληθυσμός του και οι δραστηριότητές του.

Αραγε δεν νιώθουμε όλοι την ανάγκη ότι έχει έλθει το πλήρωμα του χρόνου, να αλλάξουμε ριζικά το Μεταπολεμικό Μοντέλο Ανάπτυξης και να υπερβούμε τον αθηνοκεντρισμό μαζί με τα τραγικά αδιέξοδα και τα σύνδρομά του; Έχει έλθει η ώρα να ξεκαθαρίσουμε ποια θα είναι η σχέση της Αθήνας με τις μικρές Αθήνες (δηλαδή τα κατ' εικόνα και ομοίωσή της αστικά κέντρα) και γιατί. Ποιες θα είναι οι σχέσεις της μεγάλης Αθήνας και των μικρών Αθηνών με τον υπόλοιπο χώρο και πληθυσμό της Ελλάδας, δηλαδή τη σχέση της αστικής Αθήνας και Ελλάδας με την «εξοχασμένη», την «εξορισμένη» και την «έρμη» Ελλάδα και γιατί.

Για όλα αυτά και χιλιάδες άλλα τι, γιατί, πώς, πότε και ποιοι, έχουμε χρέος να αρχίσουμε να στοχεύουμε και να φροντίζουμε από τώρα τα πολλαπλά ισοζύγια της Ελλάδας και του Ελληνισμού. Βεβαίως να φροντίσουμε τα μεγέθη και τα ισοζύγια της οικονομίας, αλλά να μην προσκολληθούμε μόνο σε αυτά αγνοώντας και καταστρέφοντας τα άλλα, επειδή βλέπουμε μόνο το δέντρο και χάνουμε τα δάση.

Ας ανακαλύψουμε και ας μην ξεχνάμε ποτέ την **κρίση έννοια, τη σχέση και την αλληλεγγύη** των πολλών ισοζυγίων. Στο οικολογικό, το πολιτισμικό, το δημογραφικό, το δημοκρατικό, το εκπαιδευτικό και το κοινωνικό ισοζύγιο μας έχουμε **τρομακτικά ελλείμματα**. Όλα αυτά εκπέμπουν SOS. Αν σήμερα δεν ακούμε τίποτα, είναι βέβαιο ότι το μέλλον μας επιφυλάσσει οδυνηρές εκπλήξεις.

Ας αμφισβητήσουμε την κατεστημένη και κοντόφθαλμη σκέψη και ας απορρίψουμε τις σχηματικές παραδοσιακές αναλύσεις. Ας θυμηθούμε ότι και στην Ελλάδα αλλά και παντού στον κόσμο, πέρα από την οικονομική και τη γεωπολιτική των πραγμάτων, υπάρχει και η «γεωφυσική», η «ανθρωπογεωγραφική» και «πολιτισμική» τάξη πραγμάτων, με μέτρο των πάντων τη φύση και τον άνθρωπο.

Ας μην λησμονούμε ποτέ, ότι ακόμα και στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού καταμερισμού και σχεδιασμού αναγνωρίζονται οι «**περιοχές του ήλιου**», η «**ανάπτυξη του ήλιου**» και οι «**περιοχές της ιστορίας και του πολιτισμού**».

Η Ελλάδα είναι γεωγραφικά, κλιματολογικά και πολιτισμικά η πιο προνομιακή χώρα της Ευρώπης. Πρέπει να εξαντλήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της και να αποκομίσει όλα τα οφέλη από το νέο ευρωπαϊκό καταμερισμό και από τη νευραλγική θέση της στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια. Αυτό όμως προϋποθέτει επιλογές, σχέδια και ιεραρχήσεις με άλλους προσανατολισμούς και συμβατά πρώτα ανάπτειξης.

Θεωρώ ότι έχει έρθει η στιγμή να φανταστούμε και να σχεδιάσουμε την πορεία της Ελλάδας με τις εξής θεωρήσεις και συσχετίσεις:

α: Χώρος - Χρόνος - Ελληνισμός - Πολιτισμός
β: Φύση - Ζωή - Άνθρωπος - Κοινωνία - Ανάπτυξη

«Μνήμη μέλλοντος»

Κατά τη γνώμη μου μόνο αν δούμε έτοιμα τα πράγματα και την εξέλιξή μας μπορούμε να μην έχουμε μόνο τη μνήμη του παρελθόντος. Μπορούμε να αποκτήσουμε και τη «μνήμη του μέλλοντος μας». Αυτή προβάλλει μπροστά μας και είναι η μοναδική, ικανή και αναγκαία συνθήκη για την επιβίωσή μας.

Μέσα σε όλες αυτές τις συντεταγμένες, καταθέτω πολύ συνοπτικά ορισμένες σκέψεις τις οποίες έχω διατυπώσει πολλές φορές εδώ και αρκετό χρόνο. Αυτές οι σκέψεις έχουν σχέση με αυτή τη «μνήμη του μέλλοντος» και μπορούν να αναπτύξουν για όλους μας κάποιες αυθεντικές σχέσεις με το χώρο και το χρόνο.

ΠΡΩΤΗ ΣΚΕΨΗ: Για την Ελλάδα και τον Ελληνισμό της Διασποράς. Να κατοχυρωθεί η συσπείρωση και η ενότητα του με την καθιέρωση ενός Κοινοβουλίου του Ελληνισμού με συγκεκριμένο καταστατικό χάρτη, με αρχές, με στόχους, με πόρους, με διαχρονικές λειτουργίες. Αυτός ο κορυφαίος θεσμός θα αποτελέσει τον πόλο έλξης για τη συγκρότηση συγκροτημένων πυρήνων και ευέλκων δικτύων του φιλελληνικού ρεύματος σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη μας. Είναι ζωτική μας ανάγκη να ανοίξουμε τους ορίζοντές μας, να ταξιδεύουμε και να νοσταλγίσουμε. Να ξαναβρούμε στους χάρτες τη συνέχεια, την εξέλιξη, τη ζωή, τις ταυτότητες και τους πολιτισμούς του Ελληνισμού, κατά την ιστορική

Οι ευθύνες του ΠΑΣΟΚ

του διαδρομή ανά τους αιώνες. Δυστυχώς είναι ιστορικά επιβεβαιωμένο ότι ισχύει για τους Έλληνες «όταν μικραίνει ο ορίζοντάς μας μικραίνει και η ψυχή μας».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΕΨΗ: Η Αττική είναι μια περιφέρεια, ένας χώρος που ενώ αντιστοιχεί με το 1.5% περίπου της συνολικής έκτασης της χώρας, φιλοξενεί το 35-40% του πληθυσμού. Η Αττική, όπως έγινε και όπως είναι, εκπροσωπεί το Γόρδιο Δεσμό της Ελλάδος και του Ελληνισμού. Με το βρόχο της δεν πνίγεται μόνο η ίδια αλλά ταυτοχρόνως πνίγει και όλη την Ελλάδα.

Το σημερινό αττικό τοπίο αποτελεί το ανεξίτηλο στίγμα στη νεοελληνική μας ταυτότητα. Καταστρέψαμε, μέσα σε περίπου 40 χρόνια, οριστικά και αμετάκλητα τη φύση, την ισορροπία, την αρμονία, το μέτρο, την ιστορία και την ομορφιά ενός σπάνιου στον κόσμο τοπίου με αδιατάρακτη συνέχεια χιλιάδων ετών.

Αυτή τη συντέλεια είχε καταγγείλει ο Δ. Πιζιάνης, που πολύ έγκαιρα είχε συνοψίσει την κραυγή και την πρόβλεψη της μάνας Γης προς τους ηγέτες, τους ημετέρους εργολάβους και τους εφησυχασμένους πολίτες της αντιπαροχής και του λεγόμενου μεταπολεμικού θαύματος με την εξής προφητική φράση «... σε σας δεν απόπεινε παρά η καλύτερη μορφή της σχέσης με τη φύση, η εκμετάλλευσή».

Σίγουρα το μεταπολεμικό μοντέλο ανάπτυξης έχει εκπνεύσει. Έχει πεθάνει αλλά έχει αφήσει μια βαριά κληρονομιά και μια ιδιότυπη συνεισφορά στην ελληνική κοινωνία. Γι' αυτό ίσως να βολέψει πολλούς να μένει αυτό το μοντέλο άταφο. Όμως αν εμείς δεν το θάψουμε, αν δεν αρνηθούμε τις σκέψεις, την αισθητική, τα πρότυπα, τα συμπεριφορικά και τους φορείς που ταυτίστηκαν με αυτό το μοντέλο, υπάρχει κίνδυνος να βροικολογιστεί.

Ασφαλώς και υπάρχουν υπεύθυνοι, φυσικοί και ηθικοί αυτουργοί για την καταστροφή η οποία βραδύτητα «Θάψαμε» και «Πρόοδος», «Ανάπτυξη», «Χρυσή οκταετία» κ.λπ. Όμως αυτό το έγκλημα δεν έχει σχέση μόνο με την πολιτική και το σχέδιο, την ιστορία και τα συμπεριφορικά μιας ιδιότυπης πολιτικής και κοινωνικής «ολιγαρχίας», αλλά και με τις πολιτισμικές και αισθητικές αναφορές της. Η συντηρητική παράταξη, με τα διαδοχικά της πρόσωπα τις τελευταίες 10ετίες, αλλά και σήμερα ακόμα, επιμένει να μας θυμίζει τον αβδηρτισμό και τους Αβδηρίτες. Ακόμα και σήμερα δεν έχει αναλάβει τις ιστορικές της ευθύνες και δεν έχει αναλογιστεί το «διορθωτικό» αλλά και το «αντιπολιτιστικό» κόστος για να αποκατασταθούν οι ζωτικές ισορροπίες, τόσο για τους ανθρώπους όσο και για τη φύση, όχι μόνο στην Αττική αλλά και σε όλη την Ελλάδα.

Σίγουρα μέσα σε όλους μας έχουν φωλιάσει και υπάρχουν πολλές διαφορετικές Ελλάδες και πολλές διαφορετικές «Αθήνες». Αυτές θα μπορούσαν να υπάρξουν και σίγουρα θα μπορούσαν να γίνουν, αλλά δυστυχώς δεν τους δόθηκε «χώρος και χρόνος». Δεν τους δόθηκαν «δυνατότητες και μέσα». Αυτές οι φανταστικές χώρες και πόλεις είναι αυτές που μπορούν μέσα από πολύμοχθες προσπάθειες και αγώνες, μέσα από σχέδια και αλλαγές, να δίνουν μορφή και υπόσταση στις επιθυμίες μας και τις απαιτήσεις μας.

Αυτές τις «Αόρατες Ελλάδες» αυτές τις «Αόρατες Πόλεις» ψάχνουμε και θέλουμε να τις φέρουμε στο προσκήνιο. Πρέπει όμως να βρούμε τη δύναμη, τη θέληση και το σχέδιο.

Όμως για να γίνουν αυτά τα όνειρα πραγματικότητα, προβάλλει ως προ-απαιτούμενο η ανατροπή του μεταπολεμικού μοντέλου ανάπτυξης. Αυτή η «καταστροφική πράξη» είναι μια πράξη απολύτως απαραίτητη και λυτρωτική γιατί μόνο έτσι μπορούμε να δούμε διαφορετικά τα πάντα και την Ελλάδα και τον κόσμο και τους εαυτούς μας.

ΤΡΙΤΗ ΣΚΕΨΗ: Με το δεδομένο ότι υπάρχει μια εκδηλωμένη τάση σ' όλες τις χώρες, αλλά και στη χώρα μας, οι πολίτες να εμπιστεύονται περισσότερο τα πρόσωπα και λιγότερο τους απρόσωπους μηχανισμούς, ίσως θα πρέπει να επανεξετάσουμε τα όρια ευθυνών και εξουσιών του Προέδρου της Δημοκρατίας με την προϋπόθεση της εκλογής του με άμεση εκλογή από το λαό.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΚΕΨΗ: Να επανακαθοριστούν οι σχέσεις της Νομοθετικής Εξουσίας με την Εκτελεστική Εξουσία. Αυτό σημαίνει ότι η Ελληνική Βουλή μπαίνει σ' άλλη τροχιά. Η παρούσα των βουλευτών αποκτά περιεχόμενο, νόημα και ενδιαφέρον, έτσι ώστε να ξεφύγουν από τον άχαρο ρόλο των χειροκροτητών και των παράλληλων μονολόγων, του ατελέσφορου ελέγχου και πολλές φορές του θεάτρου του παράλογου. Οι βουλευτές, μέσα από τη διάταξη τους, σε μόνιμες επιτροπές κατ' αντιστοιχία με τους κυβερνητικούς τομείς, μπορεί να αποκτήσουν δύναμη, λόγο και δυνατότητα και για το σχεδιασμό και τον έλεγχο της πολιτικής. Πιστεύω ότι έτσι μπορεί πολύ πιο εύκολα, όχι μόνο να αναβαθμιστεί το κύρος και η αξιοπιστία του Κοινοβουλίου αλλά και να βρεθεί ο κοινός τόπος των κομμάτων και να εμπειδώνεται μια διαρκής συναίνεση για ορισμένα μεγάλα θέματα.

Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ μας
για να ζήσει θέλει
οξυγόνο και νέο αίμα,
θέλει το φιλί της ζωής,
αλλιώς θα
συρρικνώνεται, θα γίνεται
μίζερη και μελαγχολική
ΤΟ ΠΑΣΟΚ έχει χρέος
να πείσει ότι η νίκη του
στις επερχόμενες
εκλογές ταυτίζεται με την
αφετηρία της νέας
μεταπολίτευσης

Έχει έρθει, όμως, η στιγμή να σκεφτούν τα κόμματα και οι βουλευτές την **αρχή της εναλλαγής**. Να σκεφτούν την **αρχή του συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα για δυο θητείες**, αν και μπορούν να ισχύουν και κάποιες εξαιρέσεις. Οι ίδιες αρχές της εναλλαγής και της συγκεκριμένης θητείας είναι απαραίτητο να ισχύουν και τόσο για τα όργανα των κομμάτων όσο και για τα αξιώματα στην Τ.Α. και το συνδικαλισμό. Ετσι θα διασφαλίζεται η ανανέωση, αλλά κυρίως θα αποδεικνύεται ότι οι πολίτες δεν είναι «επαγγελματίες» αλλά ειλικρινείς, ικανοί και ευαίσθητοι λειτουργοί.

ΠΕΜΠΤΗ ΣΚΕΨΗ: Αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η τάση σε όλες τις χώρες και κυρίως στην Ευρώπη, όπως και η δυναμική στην Ελλάδα, σχετίζεται με την ανάγκη της ιδιαίτερης συγκρότησης και έκφρασης των περιφερειών. Όμως, η τάση για μια Ευρώπη των περιφερειών ή για μια Ευρώπη των περιοχών συνδέεται είτε αποκάλυψη είτε σε μια υποδόσκουσα μορφή, με την υπέρβαση των συνόρων. Για τούτο η Ελλάδα θα πρέπει να συνδυάσει την **οντότητα και την ιδιαιτερότητα των περιφερειών** της με την ελκυστική αντιπροσώπων σε ένα δεύτερο, μετά το Κοινοβούλιο, **εθνικό θεσμό, τη Γερουσία**. Ετσι μπορεί να εξασφαλίζεται η ενότητα, η συνοχή και η αλληλεγγύη των περιφερειών.

ΕΚΤΗ ΣΚΕΨΗ: Να καθιερωθούν τα δημοψηφίσματα, γενικά και τοπικά, για την άμεση έκφραση της λαϊκής εντιμότητας σε κρίσιμα ζητήματα. Ενδεικτικά αναφέρω τα προβλήματα της Αττικής, όπου οι πολίτες μπορούν να αποφασίσουν με τα ναι και τα όχι τους, για συγκεκριμένες παρεμβάσεις και λύσεις, για τη συγκρότηση ενός αυτόνομου και ανεξάρτητου κοινωνικού συλλογικού οργάνου, που θα οργανώνει και θα ορθώνει τον οικολογικό και περιβαλλοντικό λόγο της **κοινωνίας** απέναντι στο **μονόλογο του κράτους** και για την υιοθέτηση ενός πόρου περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, που θα **κατανέμεται** **αντιτελώς** για συγκεκριμένα έργα, χωρίς να διαχέεται και να χάνεται μέσα στη «μαύρη τρύπα» του κρατικού προϋπολογισμού.

ΕΒΔΟΜΗ ΣΚΕΨΗ: Να κατοχυρωθεί ουσιαστικά μια «Χάρτα διαφάνειας» για τα κόμματα, τους δημοσίων οργανισμούς, τα ΜΜΕ, καθώς και για τους εκπροσώπους της πολιτικής όπως και όλων των εξουσιών. Είναι επιβεβλημένη η κατοχύρωση πραγματικών και αξιόπιστων θεσμών διαφάνειας και θεσμών κοινωνικού ελέγχου.

Το ΠΑΣΟΚ και οι προκλήσεις

Είναι σαφές ότι το αίτημα για μια νέα μεταπολίτευση είναι περισσότερο από **ώριμο πια**. Η νέα μεταπολίτευση σαν σύνολο, σαν σύμβολο, σαν αφετηρία ενός ολόκληρου ιστορικού κύκλου τροποθέτει την **υπέρβαση** των ξεπερασμένων δεδομένων - όλων των προηγούμενων ομόκεντρων ιστορικών κύκλων, που είχαν αναφορά στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, τον Εμφύλιο και την πτώση της δικτατορίας.

Τα βιώματα, οι συνειρμοί, οι παραστάσεις, οι επικλήσεις και οι ιδεολογίες αυτών των ιστορικών κύκλων μπορούν να υπάρχουν. Σε καμιά περίπτωση όμως δεν μπορούν να κυριαρχούν και να καθορίζουν με αποκλειστικό τρόπο την πορεία μας. Επισης σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν να κομματιάσουν, να παραποιούν και να σκιάζουν την ιστορική **μνήμη** και την **αλήθεια**.

Οι χαρακτηρισμοί δεξιάς και αριστεράς, συντηρητικός και προοδευτικός, όπως τόσοι άλλοι αντίστοιχοι, είχαν για πολλές 10ετίες ευδιάκριτη ιστορική και κοινωνική ρίζα, πολιτική και ιδεολογική κατάταξη.

Στην εποχή μας οι διαφορές και οι αντιθέσεις,

ενώ υπάρχουν, είναι μεταλλάσσόμενες, αποσιωπούμενες και δυσδιάκριτες. Για τούτο είναι αναγκαίο να αποκτήσουν περιεχόμενο και σημασία, νόημα και φόρτιση. Μπορεί κανείς να επικοινωνήσει και να συνεγείρει τη «δύσπιστη πλειοψηφία» και κυρίως τις νέες γενιές, αν μιλήσει για το παρόν και το μέλλον με ουσιαστικούς όρους. Αν έχει την ικανότητα και τη δυνατότητα να συμμετέχει σε αυτόν που κυοφορούνται και γεννιούνται και όχι να θυμάται και να κλαίει με ιδιότεια για αυτά που φεύγουν και χάνονται.

Η χώρα μας και η κοινωνία μας χρειάζονται μια ωστική δύναμη, μια αναγεννητική προσπάθεια, που θα επιβάλει, μέσα σε συνθήκες δημοκρατίας και ελευθερίας, **το ριζικό επαναπροσανατολισμό** και - αν **συναντήσει αντιστάσεις** - την **ανατροπή της παλιάς τάξης πραγμάτων** σε όλους τους τομείς, στην πολιτική, στο κράτος, στην οικονομία, στην εκπαίδευση, στη δικαιοσύνη, στον πολιτισμό.

Πάντως «εν αρχή ην» η πολιτική και από δω έχει καθήκον να αρχίσει ο κάθε πολίτης, πολύ περισσότερο ένας πολιτικός. Εχω τη γνώμη ότι το **παλιό πολιτικό σύστημα** αντιμετωπίζει ένα **δραματικό δίλημμα: ή θα αυτο-μεταρρυθμιστεί ή θα καταρρεύσει**. Τα **παραδοσιακά κόμματα** αν θέλουν να ζήσουν και να μεγαλοφυγούν και όχι απλώς να επιβιώνουν και να φυτοζωούν, οφείλουν να **ανασυνταχθούν**. Να επαναθεμελιωθούν μέσα στη σύγχρονη ελληνική και διεθνή πραγματικότητα και να συμβαδίσουν με τις προκλήσεις των καιρών.

Το στρατηγικό σχέδιο, για το βάθος και τους ορίζοντες της νέας μεταπολίτευσης διαπλέκεται με τις επερχόμενες εκλογές. Είναι **συνυφασμένο τόσο με την προηγούμενη όσο και με την επόμενη μέρα, με τα δείγματα γραφής όλων μας**.

Θεωρώ ότι η **Νέα Δημοκρατία** είναι δύσκολο ή μάλλον **ακατόρθωτο**, μέσα σε συνθήκες προϋποσας αποσύνθεσης και αναμονής μιας ήττας, μιας συντριβής, να αυτο-μεταρρυθμιστεί, να ανασυνταχθεί, να **αναγεννηθεί**. Αντιθέτως, για να διασφαλίσει κάποιους μίνιμουμ όρους ενότητας και συνέχειας, επιστρέφει στο χειρότερο και το πιο αποκορυφωτικό παρελθόν της. Η **Ν.Δ.** είναι μια **ανίκανη κυβέρνηση**, η οποία, ενώ **φυλλορροεί**, **αυτο-αναιρείται** και **αυτοδιαλύεται**, έχει πάντα 152 **πειθαρχημένους, συνένονους και συνυποθύνους βουλευτές**. **Κανένας βουλευτής, κανένας εξωκοινοβουλευτικό στέλεχος, κανένας φερέγγυος νέος ηγέτης και κανένας ιστορικός ηγέτης της συντηρητικής παράταξης** δεν έχει το θάρρος και τη γενναιότητα να αποσύρει την **εμπιστοσύνη του και να ρίξει την οικογενειακή κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη**.

Ετσι παρατείνεται η **θητεία μιας χρεοκοπημένης κυβέρνησης**, που την κρίση και την αποτυχία της τη μετατρέπει σε μια **διαρκή κρίση εθνικής στρατηγικής**, σε μια **ανοιχτή κρίση των δημοκρατικών θεσμών** και σε έναν **ακίρρητο κοινωνικό πόλεμο, εναντίον της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού**.

Σήμερα η συντηρητική παράταξη, η παράταξη της ιστορικής και της νέας Δεξιάς, με όλα της τα πρόσωπα και τα προσώπια, είναι μια παράταξη μειοψηφίας, μια παράταξη φάντασμα. **Μοιάζει με μια πολύχρωμη κουρελού**, όπου το κάθε στέλεχος, εντός ή εκτός του κόμματος της Ν.Δ., ανεξάρτητα από τις διαφορετικές απόψεις του, δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα **μέρος του ίδιου υφάσματος, της ίδιας παράταξης**.

Το **ΚΚΕ**, για λόγους αυτοσυντήρησης αλλά και αδυναμίας προσαρμογής, έχει κλειστεί στο φρούριό του, έχει μπει στο καβούκι του. Έχει και πάλι, ύστερα από την εποχιακή παρένθεσή του ΣΥΝ, ταυτιστεί με τα πιο αρχαϊκά δόγμα. Γι' αυτό, όταν δεν σιγά, μονίμως εκφράζει μια **τυφλή αντι-πολιτική**, όπου πάντα ταυτίζει τη Ν.Δ. με το ΠΑΣΟΚ. Πού και πού, όταν οργανώνει, για την τιμή των όπλων, κάποιες εξόδους από το φρούριο, καταφεύγει στα ανέξοδα συνθήματα και τις κοινότοπες ταμπέλες του **μανιχαϊσμού**, όπου πάντα το **καλό, αγνό και αθώο ΚΚΕ** κυνηγάει και πολεμάει **τους κακούς**.

Ο **Συνασπισμός** αποτελεί ένα μωσαϊκό, όπου οι διάφορες ετερογενείς ηγετικές ομάδες που προσπαθούν να πείσουν τους εαυτούς τους για τη δυναμική και την προοπτική του κόμματός τους. Μέσα σε ένα φαύλο κύκλο ανουσιών και πολλές φορές «σχιζοφρενικών» αντιπαραθέσεων, ένα φιλόδοξο και εν μέρει με θετικές προδιαγραφές εγχείρημα, ο **Συνασπισμός**, έχει καταλήξει σε ένα ισχυρό πολιτικό μόρφωμα με μετώπο ρήματα αλλά κυρίως με άγνωστο και αβέβαιο μέλλον.

Ανάγκη «επανίδρυσης»

Στο σημερινό **τετρα-πολικό** πολιτικό σύστημα το **μεγάλο βάρος και ο καθοριστικός ρόλος** για τη νέα μεταπολίτευση **πέφτει κυρίως στο ΠΑΣΟΚ**. Το ΠΑΣΟΚ ήταν και είναι άρρηκτα δεδμεμένο με τον μεταπολιτευτικό κύκλο μέσα στις συνθήκες του οποίου γεννήθηκε, για να εκφράσει και να σηματοδοτήσει με την τροχιά του τη διαδρομή ενός ιδιόμορφου αλλά ελλειδοφόρου κοινωνικού ριζοσπαστισμού. Ας μη λησμονούμε ότι το ΠΑΣΟΚ, παρ' όλο που έλκει την καταγωγή του από

τις παραδόσεις της μεγάλης δημοκρατικής και προοδευτικής παράταξης, αναδύθηκε το 1974 σαν ένα δυναμικό, ριζοσπαστικό και ανανεωτικό κίνημα. Αναδύθηκε τότε μέσα από μια τριπλή κρίση, την κρίση της παραδοσιακής Δεξιάς, την κρίση του ιστορικού παλιού κεντρώου χώρου και την κρίση της παραδοσιακής Αριστεράς.

Το ΠΑΣΟΚ στα περίπου 19 χρόνια της ζωής του απέδειξε ότι είναι ένα κίνημα με στέρεες κοινωνικές αναφορές, με πολιτικό και ιδεολογικό λόγο, με σαφή προγραμματικό προσανατολισμό. Στις 3 τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις, κάτω από τις πιο αντίξοες συνθήκες, απέδειξε τη συνοχή του, την αντοχή του και την προοπτική του. Σήμερα, που η Νέα Δημοκρατία και οι νεοφιλελεύθεροι ιδέες της έχουν ηττηθεί, μια υπαρκτή και ευρύτατη κοινωνική πλειοψηφία **αναζητεί άλλη πολιτική λύση** και εναλλακτική προγραμματική πρόταση. Σήμερα η συσπείρωση στο ΠΑΣΟΚ είναι δεδομένη και μέσα από τα διλήμματα των εκλογών, θα αποτελεί μονόδρομο. Όμως δεν είναι πράξη σοφίας για το ΠΑΣΟΚ να αρκείται μόνο στην ψήφο της άρνησης και της διαμαρτυρίας των πολιτών. Για να μπορεί να κυβερνήσει χρειάζεται θετική ψήφο, ψήφο συμφωνίας για συνεκτικό και φερέγγυο πρόγραμμα με αξιόπιστες προτεραιότητες, για δημιουργική και πανεθνική προσπάθεια. Οι σκέψεις και τα σχέδια του ΠΑΣΟΚ δεν πρέπει να εξαντλούνται μόνο στη μεγάλη εκλογική νίκη αλλά κυρίως να επικεντρώνονται στο τι θα κάνουμε μετά. **Η προηγούμενη και η επόμενη μέρα της νίκης απαιτούν ενιαίο λόγο, σχέδιο και οράματα**.

Σήμερα το ΠΑΣΟΚ έχει χρέος να πείσει ότι η **νίκη του στις εκλογές ταυτίζεται με την αφετηρία της νέας μεταπολίτευσης**. Τα δεδομένα, οι απαιτήσεις, οι προϋποθέσεις ενός ολόκληρου ιστορικού κύκλου έχουν άλλα ποιότητα χαρακτηριστικά από τις ισορροπίες και τις σκοπιμότητες, τις μικροφιλοδοξίες και τις ματαιοδοξίες μιας διακυβέρνησης με τα συνηθισμένα στενά της όρια. Για να ανανεώσει και για να ζήσει η Ελλάδα και ο Ελληνισμός **θέλουν μεγάλους και ανοικτούς ορίζοντες και όχι μικρές παρενθέσεις**.

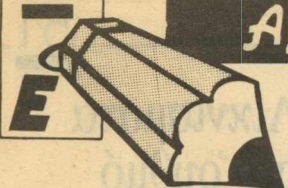
Το ΠΑΣΟΚ, στην αρχή του μεταπολιτευτικού κύκλου, μαζί με την άνθηση και τις εξάρσεις των δημοκρατικών και ριζοσπαστικών κινήσεων, σύμφωνα με τις πολιτικές, τις ιδεολογικές και τις κοινωνικές του συντεταγμένες, είχε τοποθετηθεί στην «αρχαία» περιοχή του φάσματος, στον αριστερό πόλο. Από τότε με το πέρασμα των χρόνων διαμορφώθηκαν στην Ελλάδα, με αρκετή υστέρηση 10 χρόνων, συνθήκες αντίστοιχες με εκείνες των χωρών της Ευρώπης. Ταυτόχρονα με τις πολιτικές και κοινωνικές, ιδεολογικές και πολιτισμικές διεργασίες της εποχής, καταγράφεται, σε όλες τις έρευνες, μια **σημαντική στροφή της κοινής γνώμης προς το Κέντρο**. Από τότε **υπάρχει μια σημαντική μετατόπιση**, ως προς τις αξίες, τις ιδέες και τα πρότυπα, ως προς τις αξιολογήσεις των αναγκών και των επιθυμιών, ως προς τα οράματα, τα κοσμοειδώλη, τις καθημερινές διεκδικήσεις και τις προγραμματικές απαιτήσεις **όλων των κοινωνικών δυνάμεων, όλων των πολιτών, από τα άκρα στο Κέντρο**.

Σήμερα μετά το τραγικό τέλος του «παρακού σοσιαλισμού» και μέσα στην παρακμή του νεοφιλελευθερισμού το «**Νέο Κέντρο**» ως **ζωτικός κοινωνικός χώρος διευρύνεται και ως ενιαίος πολιτικός χώρος αναζητεί δημοκρατικές, σύγχρονες ριζοσπαστικές, οικολογικές και προοδευτικές εκφράσεις**. Σ' αυτό το χώρο **μπορούν να ριζώσουν και να αναδειχθούν οι ιδέες του δημοκρατικού σοσιαλισμού**. Μια **πολύχρωμη και μεγάλη Δημοκρατική και Σοσιαλιστική Αριστερά** έχει και παρόν και μέλλον. Στην Ελλάδα σ' αυτό το χώρο **δεσπόζει το ΠΑΣΟΚ** και ό,τι αυτό το κίνημα διαχρονικά εκφράζει και συμβολίζει.

Το ΠΑΣΟΚ από το 1977 και μετά είχε, έχει και θα έχει ένα στρατηγικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων κομμάτων. Κατέχει **αδιαμφισβήτητη την ενδιάμεση, την κεντρική θέση στο πολιτικό και κοινωνικό φάσμα**. Ετσι μπορεί να συνθέτει και να προβάλλει μια στρατηγική, ένα πρόγραμμα με ευρύτατη αποδοχή και συναίνεση. Μπορεί να επικοινωνεί με όμορους πολιτικούς και κοινωνικούς χώρους και να επιδρά καταλυτικά στους προσανατολισμούς τους. Τέλος μπορεί να διαμορφώνει και να εκφράζει πολιτικά το ρεύμα μιας μεγάλης και υπαρκτής κοινωνικής πλειοψηφίας.

Για όλους αυτούς τους λόγους πιστεύω ότι το ΠΑΣΟΚ, **ανεξάρτητα από την αυτοδυναμία του**, έχει **εθνικό χρέος**, με τη νίκη του και τη νέα μεταπολίτευση, να συμβάλλει θετικά στον επανακαθορισμό της στρατηγικής και της φυσιογνωμίας των κομμάτων και της Δεξιάς και της παραδοσιακής Αριστεράς. Κυρίως όμως έχει χρέος, με εμπνευσμένες πρωτοβουλίες και πράξεις, να αναζωογονήσει τη σχέση των πολιτών με την πολιτική, των Ελλήνων με την πατρίδα και τον Ελληνισμό, των ατόμων και των «συντεχνιών» με τη συνοχή και το συλλογικό όραμα της κοινωνίας μας.

Συνέχεια στη σελ. 52

«Παζάρι» σε εθνική οδό!

Επισημαίνει μεταξύ άλλων σε εκτενή επιστολή του ο κ. **Βασ. Σ. Σταυριανέας**, δικηγόρος, Ζωοδ. Πηγής 3, Αθήνα:

«Τελευταίως εμφανίζεται σε έξαρση ένα παλαιό ελληνικότατο φαινόμενο. Στην εθνική οδό Αθηνών - Λαμίας, τόσο στα τμήματα που σηματοδοτούνται - έστω και με τα ελληνικά μέτρα - ως αυτοκινητόδρομοι, όσο και σε εκείνα όπου εκτελούνται εργασίες διαπλατύνσεως, μεταξύ Σχηματαρίου και Μαλακάσας και προς τις δύο κατευθύνσεις, έχουν εγκατασταθεί δεκάδες πωλητές φρούτων, οι οποίοι έχουν στήσει μικροπαράγκες και σταθμεύσει φορτηγάκια και κάτω από αυτοσχέδια σκαδία έχουν απλώσει καφάσια και ζυγαριές πουλώντας κεράσια στους διερχόμενους αυτοκινητιστές.

Τα πρόχειρα αυτά κατασκευάσματα καταλαμβάνουν στις περισσότερες περιπτώσεις και μέ-

ρος του οδοστρώματος, γεγονός που δημιουργεί κινδύνους για τα διερχόμενα αυτοκίνητα και προκαλεί προβλήματα στην ελεύθερη κυκλοφορία των τροχοφόρων. Αλλά εκείνο που εγκυμονεί ακόμη μεγαλύτερους κινδύνους σοβαρών ατυχημάτων, είναι η στάση πολλών αυτοκινήτων δίπλα στα αυτοσχέδια αυτά φρουτοπωλεία, όπου πόρτες αυτοκινήτων ανοίγουν, επιβάτες κατέρχονται και λαμβάνει χώρα μια εμπορική συναλλαγή που θυμίζει κάπως λαϊκή αγορά.

Δεν γνωρίζω ποια συγκεκριμένη δημόσια υπηρεσία είναι αρμόδια να επέμβει. Αλλά μια και όλα αυτά τα απαράδεκτα λαμβάνουν χώρα «υπό τα όμματα» της Τροχαίας, φρονώ ότι πρωτίτως οι υπουργοί Δημοσίας Τάξεως και Μεταφορών έχουν την εξουσία και τα μέσα, αλλά και την υποχρέωση να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, πριν συμβεί κάποιο τραγικό ατύχημα».

είναι συνεχώς επιδεινούμενη.

Όμως φέτος το Μάιο, και αφού με ταλαιπωρούν από τον Ιούνιο του 1992 με επιτροπές, εξετάσεις και ταξίδια στην Αθήνα, με κομμένη βέβαια τη σύνταξη από τον ίδιο μήνα, έγινε το θαύμα. Η συνεχώς επιδεινούμενη κατάστασή μου «ανέβασε» το ποσοστό αναπηρίας από τα 67 στα... 40 εκατοστά.

Σημειώτε ότι οι νέες εξετάσεις που υποβλήθηκα έδειξαν και νέο πρόβλημα: κολλημένοι τρεις αυχενικοί σπόνδυλοι. Στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου όλες οι πρόσφατες ακτινογραφίες και ο φάκελός μου στον ΟΓΑ, τον οποίο αρνήθηκαν να μου δώσουν...».

Ας τρέξουν να κρυφτούν

Ας τρέξουν τώρα να κρυφτούν στα πιο βαθιά κι ανήλιαγα λαγούμια τους οι ασπάλτακες της πολιτικής εμπάθειας. Νόμισαν οι δυσχεείς ότι καταθέτοντας μια μη νύση, θα μπορούσαν να αμυνθούν και να σπλώσουν ένα γίγαντα, οι νάνοι. Δεν μπορούσαν νυντο συγχωρήσουν την αντιδικτατορική δράση του οι ομόσταβλοι των φιλοχουντικών.

Σήμερα το δικαστήριο αθώνει ομόφωνα, και μάλιστα μετά από δεύτερη δίκη, αυτόν και τους συγκατηγορούμενούς του. Ας σηκώσουν τα μάτια τους ψηλά. Θα αντικρίσουν τη λάμψη της δικαιοσύνης στο πρόσωπό τους. Γιατί πάντα έτσι λάμπουν διαμάντια σαν τον Γιώργο Ανωμερίτη.

Γ.Τ. δημ. υπάλληλος
Λάρισα

Επιτόπου διαπίστωση

Γράφει, μεταξύ άλλων, ο κ. **Κων. Βραχνιάς**, Σπυρίδη 244, Βόλος:

«Πασίγνωστο είναι πόσο εξοργίζουν πολλοί γιατροί για τους φακέλους ντροπής που παίρ-

νουν. Άλλοι πάλι χειροουργούν ή εξετάζουν και «εξεργάζονται» να δώσουν αποδείξεις. Οι πιο ευσυνείδητοι δίνουν αποδείξεις με μειωμένα ποσά.

Αυτή την τακτική ας μην την χαρακτηρίσουμε. Ενα μόνο ας πούμε: ότι όπου ριζώνει η πλεονεξία ξεριζώνει από τον άνθρωπο την καρδιά με το συναίσθημα και παραμένουν μόνο τα ένστικτα και το πεπτικό του σύστημα. Είναι το σύγχρονο μοντέλο του «ανθρώπου» της καταναλωτικής κοινωνίας!

Εξαιτίας αυτών η Εφορία ας πενταπλασιάσει, τουλάχιστον, τα έσοδα των γιατρών που δηλώνουν. Πώς θα προστατευτούν όμως και οι ευσυνείδητοι γιατροί; Ισως η καλύτερη λύση να είναι οι συχνές επισκέψεις των εφοριακών στα σαλόνια των γιατρών για επιτόπου διαπίστωση».

ΤΟ «ΜΠΙΓΚ ΜΠΑΓΚ» ΤΟΥ Κ. ΛΑΛΙΩΤΗ

Συνέχεια από σελ. 21

Με σταθερό σημείο αναφοράς ένα πλειοψηφικό ΠΑΣΟΚ, με πατριωτικούς, σύγχρονους, ευρωπαϊκούς και προοδευτικούς προσανατολισμούς, σίγουρα θα αποτελέσει την εγγύηση και τον κορμό για ένα νέο πολιτικό και κοινωνικό τοπίο, για τη συντεταγμένη πορεία της Ελλάδας για τις επόμενες 10ετίες. Αυτό που «έξεχασε» ή δεν θέλησε να πράξει το ΠΑΣΟΚ το 1985, έχει την υποχρέωση να το πράξει με ανοιχτά τώρα, έστω με καθυστέρηση. Σήμερα η νίκη για το ΠΑΣΟΚ, η νέα μεταπολίτευση για τη χώρα, όπως και η ανάταξη όλων των Ελλήνων, για την πορεία μας σ' έναν άλλο ιστορικό κύκλο, έχει ως προ-απαιτούμενο την **θετική υπέρβαση και την αναγέννηση και ουσιαστικά την «επανίδρυση» του ίδιου του ΠΑΣΟΚ**. Ο Ανδρέας Παπανδρέου είναι αδιαμφισβήτητο ο άνθρωπος και ο μαχημένος πολιτικός, ο οποίος συμβολίζει τη συνέχεια μιας ιστορικής παρατάξης και την ενότητα ενός ελπιδοφόρου και νικηφόρου ρεύματος. Είναι στο χέρι του να συνδέσει και αυτό το ρεύμα αλλά και το όνομά του με τους μεγάλους και ανοιχτούς ορίζοντες της νέας μεταπολίτευσης και όχι μόνο με την παρένθεση μιας διακυβέρνησης.

Αν δεν συμβούν αυτές οι εξελίξεις, πολύ φοβάμαι ότι θα μπει στο περσιόπαιγμο, με ανοιχτά όλα τα ενδεχόμενα. Εδώ και αρκετό καιρό έχω δημόσια εκφράσει τη γνώμη μου ότι μέσα από τη φθορά και την αποσύνθεση του μεταπολιτευτικού κύκλου τον 1974, μπορεί να προβάλλει σαν σωτήρας ο Κωνσταντίνος Γλέζμπος, είτε ως δρων δημόσιο πρόσωπο είτε ως θεσμός. Αυτή η λύση μπορεί να αποκτήσει και δραματική χαρακτηρισμό, είτε αν συνδυαστεί με συνθήκες συγκοινωνίας του Ελληνισμού και ακρωτηριασμού της Ελλάδας είτε αν συνδυαστεί με την προοπτική παλινόρθωσης των δυναστικών και στις άλλες χώρες των Βαλκανίων. Αυτή η εξέλιξη θα συμβόλιζε μια μεγάλη περιπέτεια, μια τραγωδία για το έθνος.

Η άλλη περιπέτεια μπορεί να συνδεθεί με τη δημιουργία «εγκάρσιων» και πολυσυλλεκτικών κομμάτων, είτε με ακροδεξιούς και εθνικιστικούς είτε με ακαταστάλακτους και τοπικιστικούς προσανατολισμούς, τα οποία θα θρυμματίσουν τα μεγάλα κόμματα, θα στροβιλίσουν τα μεγάλα ρεύματα και θα προκαλέσουν μια παρατεταμένη κυβερνησία και παράλυση με όλα τα άσχημα συνεπακόλουθα.

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΠΑΝΤΟΥΝ

Διαρροή

• Ε.Υ.Α.Α.Π. - Το γραφείο Τύπου:

Στο φύλλο σας της 3ης Ιουνίου 1993 (σελ. 1 και 23) δημοσιεύεται η περίπτωση του αυξημένου λογαριασμού Ε.Υ.Α.Α.Π. για το κοινόχρηστο της πολυκατοικίας στην οδό Προποντιδών 18 (Χατζηκυριάκειο). Για την πλήρη ενημέρωση των αναγνωστών σας σάς γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Ο υπάλληλος - καταμετρητής της Ε.Υ.Α.Α.Π. διαπίστωσε στις 22.4.93 μεγάλη απώλεια νερού από τη συγκεκριμένη παροχή και, αφού ενημέρωσε τη διαχειρίστρια της πολυκατοικίας και της συνέστησε να επισκευάσει τη βλάβη, έκλεισε την παροχή. Στις 3.5.93 η Τεχνική Υπηρεσία, που ήλεγξε την παροχή, διαπίστωσε την αντικατάσταση περίπου 10 μέτρων χαλκοσωλήνα, από το μετρητή μέχρι το ακίνητο. Το γεγο-

νός αυτό, πέραν πάσης αμφιβολίας, πιστοποιεί ότι η διαρροή οφειλento σε βλάβη των εσωτερικών υδραυλικών εγκαταστάσεων του κτιρίου, για τις οποίες αποκλειστικά υπεύθυνοι είναι οι ιδιοκτήτες.

Εγγράφως η διαχειρίστρια της πολυκατοικίας ενημερώθηκε για τη μεγάλη κατανάλωση νερού (833 κ.μ.) στις 28.5.93, και στις 2.6.93 ενδιαφερόμενοι ένοικοι επισκέφθηκαν τα γραφεία της Εταιρείας, όπου και ενημερώθηκαν για τις ενέργειες που πρέπει να κάνουν, ώστε να μειωθεί ο λογαριασμός των περίπου 3,5 εκατ. δραχμών.

Είναι φανερό, επομένως, σε αντίθεση με όσα αναφέρετε, ότι η Ε.Υ.Α.Α.Π. έκανε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να σταματήσει η διαρροή του νερού, αμέσως μόλις έγινε αντιληπτή.

ότι ακόμη υπάρχουν η Σλαβική και η Βουλγαρική, μικρές Μακεδονίες τις οποίες μας «έκλεψαν» οι «φίλοι και σύμμαχοι» και τις παρέδωσαν «Βορά των κομμουνιστών», τους οποίους εμείς πολεμήσαμε για χάρη σας, και με δική σας προτροπή.

Το όνομα «Μακεδονία» ανήκει στη Μητροπολιτική Ελληνική Μακεδονία και μόνο η Σλαβική και η Βουλγαρική Μακεδονίες θα εδικαιούνται ίσως να ονομαστούν επαρχίες Μακεδονίας της Δημοκρατίας των Σκοπίων και της Βουλγαρίας, όχι όμως και το όνομα αυτό να το καπηλεύονται αυτοτελή κράτη».

Βάρβαρο έθιμο

Στη συνήθεια πολλών μαθητών με τη λήξη του σχολικού έτους να καταστρέφουν δημόσια τα βιβλία τους αναφέρεται ο κ. **Βασ. Νικολόπουλος**, Ανεξαρτησίας 15, Χαϊδάρη, που επισημαίνει μεταξύ άλλων:

«Θέμα αταίσιον. Πέρα από την υποχρέωση κάθε ανθρώπου όπου Γης και πολύ περισσότερο των μαθητών να σέβονται και να

αγαπούν τα βιβλία, γνωρίζω ότι και σαν υλικό χάρτου τα βιβλία έχουν αξία. Στις σχολικές εφορείες εισπράτταμε παλιότερα αρκετά παραδώρα παραδίδοντας τα παλιά γραπτά δοκίμια των μαθητών στο αναλτήρη Ασπροπύργου για ανακύκλωση.

Κι είναι τόσο απλό το πράγμα. Μια διαταγή του υπουργείου πως οι μαθηταί υποχρεούνται στο τέλος του σχολικού έτους να επιστρέψουν τα βιβλία σε καλή κατάσταση, αλλιώς θα καταβάλλουν το αντίτιμο αυτών, είναι υπεραρκητή για να σταματήσει ένα βάρβαρο έθιμο».

Αναπηρική σύνταξη

Γράφει μεταξύ άλλων η κ. **Κυριακή Χωριανοπούλου**, από την Κορωνίδα Νάξου:

«Εταιρνα σύνταξη λόγω αναπηρίας, με ποσοστό 67%, από το 1982 και είμαι 62 ετών. Κάθε τρία χρόνια η επιτροπή μου ανανέωνε τη συνταξιοδότηση, αφού σύμφωνα με γνωμάτευση του Ασκληπιείου Βούλας και όλων των επιτροπών που πέρασα μέχρι τον περασμένο χρόνο, η κατάσταση μου

Χρήσιμα όλο το 24ωρο

ΑΘΗΝΑ

Αμεση Δράση Αστυνομίας.....	100
Αμεση Επέμ. Λιμενικού.....	108
Αμεση Επέμ. Αερονομίας.....	9910000
Εφημερεύοντες γιατροί.....	105
Εφημερεύοντα νοσοκομεία.....	106
Κέντρο Αμεσης Βοήθειας.....	166
Ανοικτή γραμμή (Μονάδα απεξάρτησης).....	3617089
Οδοντιατρεία.....	6434001
Αιμοδόσεις.....	8219391
Δηλητηριάσεων.....	7793777
Σταθ. Πρώτων Βοηθειών.....	
ΙΚΑ.....	6467811
Πυροσβεστική.....	199
Τουριστική Αστυνομία.....	171
Αεροδρόμιο (εσωτ.).....	9369111
Αεροδρόμιο (εξωτ.).....	9699466-7
Πλοίων Αργοσαρωνικού.....	4124585
Πλοίων Εσωτερικού.....	4172657
Πλοίων εξωτερικού.....	4511130
Ο.Α. κρατήσεις θέσεων.....	9666666
Ο.Α. Συγγρού.....	9269111
Ο.Α. πληροφορ. πτήσεων.....	9363363
Υπουργείο Υγείας.....	5223246
-Πρόνοιας.....	5225079
ΕΥΔΑΠ.....	120
Τροχαία Αθηνών.....	5230111
Τροχαία Πειραιά.....	4113832
Αγορανομία.....	3217056
Νομαρχία.....	5226437
Αττική.....	5249732
Λιμεν. Ραφίνας.....	0294-22300
Λιμεν. Λαυρίου.....	0292-25249
Λιμεν. Αγ. Κων/νου.....	0421-23779
Συμβουλ. σταθμός AIDS.....	7222222
Γραμμή Ζωής SOS.....	175
Υπ. Πρ. Καταναλωτή.....	3616241
Τρένα ΟΣΕ.....	5240646-8
Δρομολόγια Εσωτ.....	145
Λιμεναρχείο.....	4511311
Λεωφ. Σταθμ. Κηφισού.....	5124910
Λεωφ. Σταθμ. Λιοσίων.....	8317158

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Διημερεύοντα 8 π.μ. - 8 μ.μ.

ΑΓ. ΑΡΤΕΜΙΟΣ: (Αμφικράτους 36 - πλ. Πλυτά - Γούβα - Γήπεδο Αμύντα), **ΑΓ. ΠΑΝ/ΜΩΝ ΑΧΑΡΝΩΝ:** (Φυλής 135, Μαυρογένους 17 - από Αχαρνών 150), **ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ:** (Λεωφ. Αλεξάνδρας 197 και Πανόρτου), **Λ. Μπέλλου 20 - ΚΑ Εφορία Αμπελοκήπων, ΒΥΡΩΝΑΣ:** (Φορμίωνος 90), (Εμπεδοκλέους - Παν. Τσαλδάρη 68 - Τέρμα Αγ. Αρτεμίου), **ΠΚΥΖΗ:** (Πλατεία Γκίζη 10), **ΔΑΦΝΗ:** (Αγ. Βαρβάρας 66 - Πλατεία Ελευθερίας), **ΕΛΛΗΝΟΡΟΣΩΝ:** (Μεσογείων 215 - έναντι Γενικού Κρατικού Νοσ. Αθηνών), **ΖΩΓΡΑΦΟΥ:** (Γ. Παπανδρέου 44 - έναντι παιδ. χαράς), **ΚΑΛΛΙΘΕΑ:** (Δημοσθένους 251), (Σαπφούς - Ανδρέου Δημητρίου - πλ. Κύπρου), **ΚΕΝΤΡΟ:** (Πανεπιστημίου 10 και Βουκουρεστίου - εντός σταός), **ΚΟΛΩΝΟΣ:** (Πλ. Παναζοπούλου 7 - όπισθεν σταθμού Πελοποννήσου), **ΚΟΥΚΑΚΙ:** (Δημητράκου 57), **ΛΑΜΠΡΙΝΗ:** (Συρακουσών 94), **Ν. ΚΟΣΜΟΣ:** (Κράττης 63 - αριστερά από Μάχη Ανατόλη 90), **ΟΜΟΝΟΙΑ:** (Βερανζέρου 49 και Μενάνδρου 79 - όπισθεν Εθνικού Θεάτρου), **ΠΑΤΗΣΙΑ ΑΝΩ:** (Χαλπεά 67 και Ορφανίου 83 - Αγ. Ανδρέας), **ΠΑΓΚΡΑΤΙ:** (Διοχάρους 26 και Ευφρονίδου - όπισθεν Νοσ. Συγγρού), (Αρχαίου - Αρριανού 30 - έναντι αγάλματος Τρούμαν), **ΠΑΤΗΣΙΑ:** (Ιακωβάτων 50 - Αγ. Λουκάς Νοσ. Παμ/στος), **ΠΑΤΗΣΙΑ:** (Λεωκωσίας 45 - Κνωσού - στ. Καλλιφρονά), **ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ ΚΑΤΩ:** (Αλότης και Περασίου 65 - από Κεριαδών 90), **ΠΛ. ΚΑΝΙΓΓΟΣ:** (Κάνιγγος 19).

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - 12 (νύχτα)

ΙΛΙΣΙΑ ΑΝΩ: (Βακτριανής 46, 51 στ. πλατεία Αόρνου), **ΚΑΛΛΙΘΕΑ:** (Θησέως 214 - Μπουμπουλινά 1, Πλ. Αγ. Ελεούσης), **ΚΥΨΕΛΗ:** (Πικ. Νέγρη 40 - Σποράδων 47 - Δημοτική Αγορά), **ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ - ΠΛΑΤΕΙΑ:** (Βιργινίας Μπενάκη 23 - από Λένορμαν), **ΠΑΤΗΣΙΑ ΚΑΤΩ:** (Αγ. Δημητρίου Οπλων 14 - υπεραστικός σταθ. Λεωφ. Λιοσίων).

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - πρωί

ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ: (Τρικάλων 28 - όπισθεν Αγ. Τριάδος - από Μεσογείων 99), **ΑΧΑΡΝΩΝ:** (Ρόδου 35 - Μ. Βόδα 200 - από Αχαρνών 197), **ΒΥΡΩΝΑΣ:** (Αναλήμης 54 - Τιμαθέου 101 - Εκκλησία Ανάληψη), **ΓΑΛΑΤΣΙ:** (πλ. Κύπρου & Χρ. Λαδά - από Βέικου 34), **ΕΞΑΡΧΕΙΑ:** (Ζ. Πηγής 91), **ΚΑΛΛΙΘΕΑ:** (Γρυπάρη 194 - Σκρά), (Ευαγγελιστρίας 72 & Γρυπάρη 34), **ΚΟΛΩΝΑΚΙ:** (Δεονοκράτους 8), **ΜΟΥΣΕΙΟ:** (Μάρνης 11 και 3ης Σεπτεμβρίου), **ΜΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ:** (Θ. Βρεσθένης 68), **ΠΑΓΚΡΑΤΙ:** (Φικράτους 9 και Υμηττού - Πλ. Παγκρατίου), **ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ ΑΝΩ:** (Σιλανίωνος 15 & Κούλης 15 - από Τριών Ιεραρχών 172), **ΠΛ. ΑΤΤΙΚΗΣ:** (Αδμήτου 48 - Ηλεκτρικός Σταθμός), **ΠΛ. ΚΟΛΙΑΤΕΡΙ:** (Κέας 22 & Νέφου).

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

Διημερεύοντα 8 π.μ. - 8 μ.μ.

Ορφέως 37 και Ελληνόπου - όπισθεν εργατικών πολυκατοικιών - Ευαγγελιστρίας.

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - 11 μ.μ.

Πελοπίδα 185 - Νέα Ζυή.

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - πρωί

Θεβών 73 - Λόφος Αξιωματικών, 25ης Μαρτίου 72.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Διημερεύοντα 8 π.μ. - 8 μ.μ.

Καραϊσκού189 και Φιλελλήνων, Πειραιάς, Φιλικής Εταιρείας 9Α, Κορυδαλλός, Φλέσσα 11 και Λεωφ. Χατζηκυριακού 25, Πειραιάς, Λεωφ. Σαλαμίνας 154, Αμφιάλη, Κερατσίνι, Μούγλων 20 - από Κονδύλη 12, Νίκαια, Πύλης 57 και Βούλγαρη - Ευαγγελιστρία, Πειραιάς, Καλλέργη 10 και Ραγκαβή, Ν. Φάληρο, Σπάρτης 130 και Καλλέργη, Υπαπαντή.

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - 12 (νύχτα)

Χίου 10, Καμινία, Ακτή Θεμ/λέους και Μπότσαρη 82, Φρεατύνδα, Π. Τσαλδάρη 229, Νίκαια.

8 π.μ. - 2 μ.μ., 5 μ.μ. - πρωί

Π. Ράλλη 125, Νίκαια, Βασ. Γεωργίου Α' 9, Πειραιάς, Ταξιαρχών 125 και 25ης Μαρτίου, Δραπετσώνα, Βαλσαρίτου 61 - όπισθεν φυλακών Κορυδαλλού - Κορυδαλλός.

Θεσσαλονίκη

• Όλα τα παρακάτω φαρμακεία θα είναι ανοιχτά μέχρι τις 12 τα μεσάνυχτα.
• Μετά τα μεσάνυχτα είναι ανοιχτά τα φαρμακεία της ομάδας Β.
• Τρίτη - Πέμπτη - Παρασκευή θα είναι ανοιχτά και τις μεσημβρινές ώρες.

(Α) Γρ. Λαμπράκη 218 - Τέρμα Α. Τούμπα, Π. Πατρών Γερμανού 1 - Τσιμισκή, Ε. Βενιζέλου 95 - Νεάπολη, Π. Συνόκια 56 - Δελφών, Μακροχωρίου 2 - Πλατεία Σκρά - Καλαμαριά, Βασ. Γεωργίου 9 - στάση Ευζώνων, Εγνατία 17 - Κολόμβου.
(Β) Μητροπόλεως 29, Εγνατία 92, Βοσπόρου 82 - Κληματαριά - Κ. Τούμπα, Π. Λεβαντή 54 - Ελευθέρια, Παπαναστασίου 93 - Μ. Μπότσαρη, Βενιζέλου 24 - Σκιάς.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

ΑΘΗΝΑ: • Νοσοκομείο «Λαϊκό» (Γουδί) τηλ.: 7771101 • «Ελπίς» Δημοτικό Νοσ. (Αμπελόκηποι) τηλ.: 6434001 • «Αλεξάνδρας» (Βασ. Σοφίας) τηλ.: 7770431 • «Σωτηρία» (Μεσογείων) τηλ.: 7778611 • «Αιγινήτειον» (Β. Σοφίας) (Νευρολογικό Τμήμα) τηλ.: 7220811 • ΚΑΤ (Κηφισιά) τηλ.: 8014371.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: • Γενικό Τζάνειο τηλ.: 4519411.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: • «Γ. Παπανικολάου», τηλ.: 957705, «Γενικό Κεντρικό», τηλ.: 211221.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αμεση Δράση.....	100
Στρατονομία.....	661100
Πυροσβεστική.....	199
Λιμενικό.....	531505
Κέντρο Αμεσης Βοήθειας.....	166
Διανυκτερεύοντα Φαρμακεία.....	107
Εφημερεύοντα Νοσοκομεία.....	108
Οδική Βοήθεια.....	104
Πρώτες Βοήθ. (Ερ. Σταυρ.).....	530530
Πρώτες Βοήθειες (ΙΚΑ).....	522585
Βλάβες ΔΕΗ.....	830241, 520050
Βλάβες Υδρευσης.....	238529
ΟΣΕ: Τρένα.....	517517
Πούλμας.....	517519
Υπεραστική Λεωφορεία.....	142
Δελτίο Καιρού.....	149
Υπουργ. Β. Ελλάδας.....	275588
Νομαρχία.....	428536
Δημαρχείο.....	273744
Πανεπιστήμιο.....	9911
Εισαγγελία.....	520096

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ

ΑΕΤΟΣ: 8019000, **ΕΡΜΗΣ:** 4115200, **ΕΡΤΑ:** 3667137, **ΓΛΥΦΑΔΑ:** 8946858, **ΙΚΑΡΟΣ:** 5132316, **5132319**, **ΠΡΟΟΔΟΣ:** 6433400, **ΣΑΤΑ:** 8625407, **ΚΗΦΙΣΙΑ:** 8012270, **ΑΡΗΣ:** 3467102, **ΚΟΣΜΟΣ:** 4933811, **4906914**, **4920505**, **8051111**, **8052600**, **8055000**, **ΕΝΟΤΗΤΑ:** 6443346, **6443345**, **6432700**, **6435660**, **ΑΠΟΛΛΩΝ:** 5814711, **ΕΞΠΡΕΣ:** 9934812, **9951136**, **ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1:** 4182333, **4135888**, **4185915**